

Назар МАРТИНЮК,
співробітник Інституту досліджень української діаспори
імені професора Любомира Винара,
аспірант Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин та національної безпеки
Національного університету «Острозька академія»

НАПРЯМИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ ЗАДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ІМІДЖУ УКРАЇНИ У СВІТІ (1991–2024 роки)

Анотація. У статті розглянуто напрями публічної дипломатії Світового Конгресу Українців (СКУ) на основі Стратегії публічної дипломатії МЗС України на 2021–2025 роки. Окреслено недоліки співпраці України із закордонними українцями. Зауважено, що держава починає розуміти можливості закордонних українців як «амбасадорів» України у світі. Окреслено роль СКУ як адвоката і промоутера України. Важливим напрямом роботи Конгресу визначено донесення до міжнародної спільноти історичної правди про Голодомор 1932–1933 років і визнання його іноземними країнами геноцидом українського народу.

Ключові слова: Світовий Конгрес Українців (СКУ), діаспора, закордонні українці, публічна дипломатія, імідж, культура, спорт, українські громади.

Постановка проблеми. Сучасна система світового порядку вирізняється нестабільністю, мінливістю та глобалізаційними процесами. На тлі російської збройної агресії проти України очевидним є і те, що змінюється архітектура міжнародної системи безпеки. Відповідно, змін зазнає і дипломатія. Поряд із традиційними акторами міжнародних відносин дедалі більшої ваги набувають недержавні актори: неурядові міжнародні організації, діаспори, громадські об'єднання, лідери думок, представники бізнесу тощо.

Діаспора є транснаціональним і транскордонним явищем. Вона споріднена з країною свого походження (країною-донором) і країною проживання / перебування (країною-реципієнтом). Доволі часто використовують термін

«дипломатія діаспори» («діаспорна дипломатія», «діаспоральна дипломатія»). Як недержавний актор, діаспора може здійснювати власну дипломатію, спрямовану на підтримку країни-донора, промоцію ідей щодо її розвитку серед іноземних країн або ж навіть і на протистояння політичному режимові в ній [1, с. 80–81]. Варто також розуміти, що діаспорна дипломатія може бути реалізована як за співпраці з країною-донором, так і без неї, а надто якщо погляди сторін на певну проблему різняться [1, с. 81].

У різні періоди української державності, коли Україна перебувала у складі СРСР, а також після відновлення її незалежності 1991 року, закордонні українці системно і послідовно поширювали знання про Україну, обстоювали ідею незалежності України та українські питання перед світовим співтовариством. Ці процеси не припиняються й донині. Значних зусиль у цьому напрямі доклали і сьогодні докладає Світовий Конгрес Українців (СКУ)¹.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення дипломатії діаспори на прикладі СКУ ще не було предметом спеціальної уваги науковців, зокрема й у розрізі публічної дипломатії. Ретельніших і комплексних досліджень потребує безпосередньо й історія Конгресу, а надто після постановлення незалежної України 1991 року. Проте різні аспекти цієї тематики можна простежити в працях Алли Атаманенко, Наталії Бем, Лесі Біловус, Алли Кононенко, Юрія Недужка, Андрія Яціва та ін.

Важливим у контексті популяризації діяльності СКУ є проєкт до 50-річчя організації, реалізований її стратегічним партнером — Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка», який розробив тематичний вебсайт у форматі віртуальної виставки про історію СКУ².

Метою статті є висвітлити форми і методи публічної дипломатії, які СКУ застосовує задля зміцнення міжнародного авторитету та іміджу України у світі.

СКУ як міжнародна неурядова організація та координаційна надбудова українських громад у діаспорі. Світовий Конгрес Українців (СКУ) був заснований 1967 р. як Світовий Конгрес Вільних Українців (СКВУ). Теперішню назву затвердили 1993 р. СКУ виконує функції «парасолькової» організації, до складу якої входять постійні ради, комітети та комісії. Їх кількість змінюється залежно від каденцій діяльності, що можна простежити на основі звітів і матеріалів Конгресів (з'їздів) організації, які проходять щоп'ять років. Останній відбувся 2023 р. Деякі структурні підрозділи були реорганізовані. Діють проєкти та програми, які мають на

¹ У статті використано написання назв СКУ / СКВУ, структурних підрозділів і членів мережі СКУ, а також офіційних посад відповідно до офіційних документів і медіаресурсів організації.

² Світовий Конгрес Українців. Вчора, Сьогодні, Завтра. Виставка присвячена 50-літтю Світового Конгресу Українців. URL: <http://uwc.miok.lviv.ua>

меті розв'язання питань, важливих для розбудови українських громад у світі, надання різнопланової підтримки Україні (Мережа нащадків Голодомору, глобальні ініціативи підтримки України в її протистоянні російському агресорові #UniteWithUkraine, «Energize Ukraine» тощо) [2, с. 7]. СКУ має офіси, представництва та місії: офіс у Торонто (Канада), Місію при Організації Об'єднаних Націй (ООН) у Нью-Йорку (США), Місію зі зв'язків з міжнародними організаціями в Брюсселі (Бельгія), Місію в Україні (Представництво в Києві). 2003 р. Економічна і соціальна рада ООН визнала СКУ неурядовою організацією зі спеціальним консультативним статусом, а 2018 р. Конгрес набув статусу учасника міжнародної неурядової організації в Раді Європи [2, с. 6].

СКУ має мережу в 65 країнах світу [2, с. 6]. Складною є ситуація щодо підтримання контактів з українцями в російській федерації, де проживає одна з найбільших українських діаспор у світі. Відповідно до рішень, які ухвалили Генеральна прокуратура та Міністерство юстиції рф 2019 р., СКУ було визнано «небажаною» організацією в країні [2, с. 154]. Щоби захистити українську спільноту від репресій з боку владного режиму, 2021 р. СКУ вирішив призупинити членство всіх своїх складових організацій і провідників у росії, бо Федеральний закон № 292-ФЗ передбачає кримінальну відповідальність і позбавлення волі для російських громадян, причетних до діяльності «небажаних організацій» [3].

Після 1991 року СКУ (тоді ще СКВУ) зорієнтував цілі своєї діяльності на підтримку України у вимірі зовнішньої політики [4, с. 1]. Допомога українському народові в розбудові України й утвердженні її позицій на міжнародній арені була визнана одним із головним завдань і передбачала лобювання українських інтересів перед урядами країн проживання українців (економічне сприяння, підписання договорів про співпрацю, підтримка України в міжнародних організаціях), заснування торгових палат (українсько-американських, українсько-канадських тощо), співпрацю з посольствами і консульствами України, використання з боку українців, котрі є громадянами країн-реципієнтів, усіх можливих засобів для підтримки України [5, с. 1–2].

Ще 2001 року тогочасний лідер СКУ Аскольд Лозинський заявив, що за останні десять років українська діаспора передала в Україну майже 50 млн дол. США та 20 млн кан. дол. як гуманітарну допомогу [6, с. 96].

Чинний Президент СКУ Павло Грод наголосив, що в сучасних умовах організація працює відповідно до трьох пріоритетів: перемоги України в російсько-українській війні, її повоєнної відбудови та розбудови «українського світу» — підтримки і зміцнення українських громад [2, с. 42]. Щоби посприяти Україні в протистоянні широкомасштабній російській агресії, СКУ ініціював глобальні фандрайзингові кампанії #UniteWithUkraine та «Energize Ukraine». До них прилучаються не лише українські громади

в усьому світі, а й іноземні донори (громадяни інших країн, представники бізнесу, політики тощо). Зокрема, в межах #UniteWithUkraine СКУ передав Збройним силам України обладнання і засоби на суму понад 55 млн дол. США [7].

На жаль, за роки незалежності України не було сформовано конкретних і ефективних механізмів співпраці зі світовим українством, хоча й впроваджували різні програми та нормативно-правові акти, метою яких було врегулювання цих завдань. Триває розроблення стратегії МЗС України із взаємодії із закордонним українством, про що заявила Амбасадорка з особливих доручень Міністерства закордонних справ України з питань світового українства Мар'яна Беца на саміті СКУ, який відбувся у квітні 2024 року в Бухаресті (Румунія) [8].

У Стратегії публічної дипломатії МЗС України на 2021–2025 роки вказано, що використання потенціалу закордонного українства є окремим важливим напрямом роботи, оскільки представники українських громад інтегровані в суспільства свого проживання і є фактичними «амбасадорами» України [9, с. 25]. Співпраця з українською спільнотою за кордоном визначена як один з інструментів і форматів публічної дипломатії [9, с. 24], але цей ресурс сьогодні не застосовують сповна.

Наукова, експертна та освітня дипломатія. Стратегія публічної дипломатії МЗС України подає науково-освітню дипломатію як єдине ціле, що, на нашу думку, є питанням дискусійним. Якщо розглядати характеристики наукової та освітньої дипломатії в теоретичному вимірі, то можна зробити висновок, що це два окремі повноцінні підвиди публічної дипломатії. З таких міркувань ми розглядатимемо діяльність СКУ в цих аспектах.

Прояви наукової дипломатії СКУ можна побачити в діяльності Світової Наукової Ради (СНР), яка нині не функціонує в структурі організації. Вона була координаційним центром українського наукового життя в діаспорі. Завдання СНР СКУ полягали в боротьбі з фальсифікацією історії України в різних виданнях і різних країнах, захисті української мови та української культури як основи існування української нації [10, с. 111]. Відомий американський вчений українського походження професор Любомир Роман Винар, котрий упродовж багатьох років успішно очолював СНР, наголошував, що українську історіографію потрібно включити у світову історичну науку, а український історичний процес треба розглядати як інтегральну частину світового історичного процесу [10, с. 261]. СНР долучалася до організації міжнародних наукових форумів (міжнародних конгресів українців та українських істориків, конференцій з проблем вивчення закордонного українства); фінансово допомагала у виданні підсумкових матеріалів; налагоджувала контакти з українськими науковими та освітніми установами (сприяла формуванню бібліотеки та реалізації

наукових проєктів — конференцій, спільних видань — Інституту досліджень української діаспори Національного університету «Острозька академія» тощо); підтримувала ідею заснування при іноземних закладах вищої освіти кафедр україністики, зокрема кафедри української мови, літератури та культури при Вільнюському університеті в Литві; виступала за захист української мови у світі та її функціонування в Україні як єдиної державної мови [10, с. 232, 236, 250–253, 260].

Вимірами експертної дипломатії СКУ є: організація та участь у дискусіях, конференціях, експертних панелях та інших заходах, які стосуються актуальних питань зовнішньої політики України, зокрема й поширення знань про Україну у світі загалом для привернення уваги іноземних урядів, міжнародних організацій, об'єднань громадського сектору; співпраця зі ЗМІ, лідерами думок, аналітичними центрами, науковими та освітніми установами.

Рада міжнародної політики (Міжнародна Рада) СКУ об'єднує провідних експертів із питань зовнішньої політики [2, с. 65]. СКУ співпрацює з аналітичним центром «Atlantic Council». Представництва організації також налагоджують контакти з різними центрами та неурядовими установами в Україні та за кордоном (Українським кризовим медіа-центром, Німецьким фондом Маршалла США, Інститутом європейської політики фонду «Відкрите суспільство», Центром європейських досліджень ім. Вільфріда Мартенса, Фондом Ганса Зайделя тощо) [2, с. 8, 160–161; 11, с. 124]. У 2015–2016 рр. СНР СКУ організувала брифінги у Вашингтоні, які стосувалися актуальних питань міжнародного життя України; проводила брифінги в Американській раді з питань зовнішньої політики (Американській консалтинговій групі з зовнішньої політики) для моніторингу відносин з Україною; використовувала офіційні та аналітичні матеріали для інформування американської політичної еліти про реформи в Україні; контактувала з іноземними центрами з метою організації семінарів для представників органів влади України [12, с. 134]. Представники СКУ взяли участь у першому інавгураційному саміті Кримської платформи в серпні 2021 р. та підписанні офіційних документів по завершенню події [13, с. 9]. СКУ й далі бере участь у роботі цієї міжнародної платформи. На підтримку євроатлантичного курсу України СКУ 9 червня 2021 р. організував віртуальну дискусію з широким колом українських і закордонних фахівців на тему: «НАТО на передовій: чому Україна важлива для євроатлантичної безпеки?» [13, с. 10]. У жовтні 2023 р. представники Конгресу взяли участь у щорічному Міжнародному безпековому форумі у Галіфаксі, під час якого лідер СКУ П. Грод провів низку зустрічей з іноземними високопосадовцями [14]. Організація була інформаційним партнером Києво-Могилянської академії в реалізації проєкту з проведення серії вебінарів «KMAcademic

Talks: International Law and the War», мета яких полягає в обговоренні актуальних питань міжнародного права в умовах російської агресії проти України [15].

Питаннями української освіти в діаспорі та співпраці в цьому напрямі з Україною в СКУ опікується Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада (СКВОР). Розвиток українського шкільництва в закордонних державах є вкрай важливим для збереження української ідентичності, а також виховання молодого покоління українців, котре підтримуватиме український голос у країнах свого проживання. СКВОР долучається до інших проєктів СКУ, які допомагають захищати інтереси України у світі, поширювати знання про українську історію і культуру. СКВОР також підтримує освітні реформи в Україні, допомагає в поліпшенні освітніх програм і професійному розвитку педагогів, зокрема й через проведення Літніх інститутів [2, с. 90–91, 166]. Особливу увагу СКВОР надає питанню популяризації української мови. Одним із пріоритетних завдань є акредитація української мови в освітньому процесі країн проживання українців, можливість вивчення української мови як другої іноземної в закордонних державах [11, с. 153].

Важливим напрямом роботи СКУ є поширення історичної правди про Голодомор 1932–1933 рр. у світі та визнання його з боку іноземних урядів і парламентів геноцидом українського народу. Організація доносила міжнародній спільноті відомості про страшну трагедію українського народу ще за радянських часів і не зменшувала обертів із постановом незалежної України, намагаючись «підштовхувати» державу звертати увагу на це питання. Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) в 1992–2002 рр. Оксана Бризгун-Соколик свого часу наголошувала на потребі затвердити День скорботи за жертвами не лише Великого голоду, а й усіх голодоморів в Україні, який би згуртував діаспору та Україну для належного вшанування цих трагічних подій [16, с. 6]. СКУ радо вітав Указ Президента України Леоніда Кучми від 26 листопада 1998 р. про вшанування жертв голодоморів в останню суботу листопада кожного року [17, с. 5].

У структурі СКУ діє Міжнародний координаційний комітет в справі Голодомору, який тісно співпрацює з мережею Конгресу та органами влади в Україні. Відбуваються наукові та освітні заходи, просвітницькі акції і тематичні виставки в офлайновому і онлайн-форматах, взаємодія зі ЗМІ, українськими та закордонними політиками, лідерами думок та ін. Особлива увага належить розбудові Національного музею Голодомору-геноциду в Києві. СКУ був одним з ініціаторів і засновників проєкту створення Міжнародного благодійного фонду розвитку Меморіалу жертв Голодомору [11, с. 172]. 10 грудня 2020 р. між СКУ та Кабінетом Міністрів

України було підписано меморандум, який передбачав участь Конгресу в розбудові вищезазначеного музею [2, с. 178]. 2020 року було дано старт новому проекту — міжнародній Мережі нащадків Голодомору, яку очолила Ольга Сорока. Ця ініціатива покликана відшукати й об'єднати родичів тих, хто вижив у часи Голодомору, виховувати бережне ставлення до української історії та підвищувати обізнаність про ці трагічні події. Амбасдоркою проекту є дружина Президента України (2005–2010 рр.) Катерина Ющенко [13, с. 12]. Функціонує відповідний тематичний сайт³. Українські громади також проводять акції в парламентах країн-реципієнтів із метою визнання Голодомору геноцидом [13, с. 12]. СКУ підтримує інформаційно і фінансово проект «Марія» канадської художниці та фотографині українського походження Лесі Марущак, який розповідає про події Великого голоду очима очевидців. Він передбачає різні формати: книги, виставки, лекції, фільми, інсталяції тощо [2, с. 181]. СКУ також приєднався до звернень на підтримку включення терміну «Голодомор» («Holodomor») до всіх основних словників англійської мови [2, с. 183]. До роковин Голодомору в країнах проживання українців проходять масштабні акції, до яких прилучаються й іноземці [18].

Культурна і кулінарна дипломатія. Раніше за цей культурний напрям роботи в структурі СКУ відповідала Світова Рада Культури (СРК), відомостей про функціонування якої в складі організації ми не знаходимо. Проте нині культурні проекти та ініціативи втілюють інші структурні підрозділи Конгресу. Культурна дипломатія СКУ полягає в організації, проведенні та підтримці масових акцій та окремих заходів українських громад наживо та у віртуальному просторі (музичні та літературні вечори, вистави, пісенні конкурси, культурні марафони тощо), наданні фінансової допомоги для реалізації культурних ініціатив, залученні до них іноземної аудиторії. Серед яскравих прикладів такої діяльності: мистецький проект «Монументальна Шевченкіана», реалізований під патронатом СКУ в 15 країнах земної кулі в 2014–2018 роках, сприяння проведенню міжнародного турне танцювального ансамблю «Барвінок» (Торонто, Канада), підтримка історико-археологічних та архітектурних досліджень міста Батурин у межах тематичного проекту Канадського інституту українських студій Університету Альберти, онлайн-флешмоби та акції, поширення науково-популярних і публіцистичних матеріалів про Україну тощо [19, с. 156–157].

Кулінарна дипломатія СКУ тісно пов'язана з культурною. Під час масштабних щорічних акцій «Дні України» (з дещо відмінними назвами в різних державах), що їх чимало українських громад організують самостійно або за співпраці з українськими дипломатичними установами за

³ Мережа нащадків Голодомору. URL: <https://hdn.ukrainianworldcongress.org/ua>

кордоном, традиційним елементом є проведення ярмарків із презентацією та частуванням страв української національної кухні. Українська громада в м. Сумгаїт (Азербайджан) 2018 р. провела майстер-клас з української кулінарії для азербайджанської молоді та широкого кола охочих [2, с. 694]. На заваді популяризації української кухні не стали й карантинні обмеження. Українці в Індії 2020 р. провели перший мініфестиваль українського борщу онлайн [2, с. 703]. Залежно від потреб, зібрані від таких заходів кошти можуть бути спрямовані на благодійні цілі (підтримку проектів громад, допомогу Україні тощо) [2, с. 580]. Складові організації СКУ прилучаються й до заходів, що їх організують іноземні органи влади чи представники громадського сектору. Наприклад, Сучавська філія Союзу українців Румунії отримала запрошення представити виставку з дегустацією українських страв від заходу з галатуризму «Відкрий для себе Північний Схід» [20]. Зусиллями Бразильсько-Української Центральної Репрезентації було підготовлено до перекладу низку книг, серед яких «Вечеря та обряд на український Святвечір» і «Українські обряди та страви великоднього кошика» Ольги Вербенець і Віри Манько [2, с. 257]. Раціональне застосування кулінарної дипломатії діаспори сприяє налагодженню двосторонніх зв'язків між державами і показу спільних рис у культурі. Наприклад, 31 березня 2024 р. на єгипетському телеканалі «Sada El-Balad» у межах популярної кулінарної телепрограми вийшов випуск про українську національну кухню. Цей епізод викликав інтерес місцевого населення, що підтверджують рейтинги. Завдяки співпраці української громади та посольства було розроблено спеціальне меню, яке продемонструвало схожість гастрономічних уподобань українців і єгиптян. Це стало великим успіхом для української спільноти та офіційної дипломатії в Єгипті, адже увага єгиптян до України повернулася вперше за чотири роки [21].

Цифрова дипломатія. Головними вимірами цього напряму публічної дипломатії СКУ задля поліпшення бачення України у світі є використання медіаресурсів і можливостей соціальних мереж із метою: інформування міжнародної спільноти про події в Україні (реформування, протистояння російському агресорові); протидії дезінформації (поширення відомостей про самотність української історії, мови та культури, «крадіжки і привласнення» української національної історико-культурної спадщини); забезпечення підтримки у проведенні глобальних онлайн-акцій Конгресу.

Для СКУ як міжнародної неурядової організації важливо презентувати свою діяльність. Тому ще на початку 2000 р. було вирішено започаткувати офіційний сайт Конгресу [22, с. 63]. Нині він успішно функціонує українською та англійською мовами, зазнає систематичного оновлення, має низку рубрик, окремі з яких розповідають про стан подій в Україні, її міжнародне життя, проблеми та досягнення (#UkraineNews, #UAinNATO,

#UAtoEU, #StandWithUkraine тощо)⁴. Можна підписатися на розсилання новин Вісника СКУ, який від початку повномасштабного російського вторгнення виходить майже щодня українською та англійською мовами. Конгрес також має сторінки в соціальних мережах⁵ із багатомовним контентом. Члени мережі СКУ не лише поширюють його, а й перекладають мовами країн-реципієнтів, що поліпшує доступ іноземців до інформації. У соціальних мережах Конгрес проводить глобальні інформаційні компанії та акції: #UniteWithUkraine, #SaveUkrainianCulture, #RussiaIsATerroristState тощо. Успішно працюють і вебсайти фандрайзингових проєктів організації (#UniteWithUkraine, «Energize Ukraine»), які висвітлюють проблеми України в боротьбі з російським агресором, потребу в різному обладнанні та вже надану допомогу. Кілька разів на сайти СКУ і його глобальних проєктів було скоєно хакерські атаки, але їх вдалося успішно відбити [23].

Спортивна дипломатія. Серед завдань Світової Комісії Спорту СКУ чільне місце посідають зв'язки з Україною, підтримка українських спортсменів на Олімпійських іграх і різних спортивних змаганнях в іноземних державах, популяризація їхніх здобутків. 1996 р. Конгрес вітав участь спортсменів з України (вперше з моменту проголошення незалежності 1991 р.) у літніх Олімпійських іграх в Атланті (США) та надавав їм усіляке сприяння [24, с. 7–8]. Підготовка до участі українських представників у цьому важливому спортивному змаганні розпочалася ще 1993 р., коли Голова Олімпійського комітету СКВУ Всеволод Соколик допоміг створити відповідний підготовчий комітет [25, с. 161]. Комісія Спорту та складові організації СКУ й далі надають підтримку українцям під час міжнародних змагань (координують передолімпійську підготовку на теренах іноземних держав, організують культурні події, товариські зустрічі тощо), активно співпрацюють з профільними органами влади та установами в Україні. Спортивна дипломатія СКУ також спрямована на посилення України в її боротьбі з російським агресором і на протидію використанню ворогом спорту для пропаганди власної культури на тлі воєнних злочинів в Україні. 2023 р. Конгрес розпочав міжнародну кампанію #BoycottRussianSport проти намірів Міжнародного олімпійського комітету допустити російських і білоруських спортсменів до участі в Олімпійських іграх 2024 р. в Парижі [26]. Українська громада в Лісабоні провела мітинг перед Кабінетом Міністрів Португалії, де порушила питання недопущення російських військових-спортсменів до участі в міжнародних змаганнях на території країни. Такі дії української сторони були успішними, і португальська влада засвідчила свою підтримку України та пообіцяла не допускати таких випадків [27].

⁴ Офіційний сайт СКУ. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua>

⁵ Фейсбук: <https://www.facebook.com/UkrainianWorldCongress>; інстаграм: <https://www.instagram.com/uwcongress>; твіттер: <https://twitter.com/UWCongress>; ютюб: <https://www.youtube.com/user/UkrWorldCongress/videos>

Економічна дипломатія. Комітет з питань економічного розвитку України та інвестицій (ЕПІС) СКУ фокусує свою діяльність на популяризації економічних та інвестиційних можливостей України і залученні представників діаспори до її економічного розвитку, поширює серед зацікавленої міжнародної спільноти інформацію про економічні реформи в Україні, співпрацює з українськими органами влади та різними міжнародними організаціями [2, с. 142]. Комітет також сприяє демонстрації іміджу України як держави для інвестування перед іноземною аудиторією, що є ще одним проявом публічної дипломатії СКУ. Наприклад, Комітет за співпраці з ІНК Region Stuttgart та Німецько-українською промислово-торговельною палатою був одним з організаторів форумів у Штутгарті для представників німецьких компаній, зацікавлених в інвестиціях в Україні [2, с. 143–144]. Крім того, 2021 р. ЕПІС спільно з ІОМ Ukraine, UkraineInvest та Канадсько-українською торговою палатою ініціював серію вебінарів про економічну взаємодію діаспори та України [13, с. 8]. Крім того, керівництво СКУ намагається популяризувати інвестиційний потенціал України в межах Всесвітнього економічного форуму в Давосі [28].

Механізми публічної дипломатії можна простежити й у діяльності інших структурних підрозділів СКУ. Йдеться про Міжнародну місію СКУ зі спостереження за виборами в Україні (аналіз пропаганди про Україну та її керівництво, яку поширюють у різних країнах під час виборів; вироблення рекомендацій щодо протидії цій пропаганді), Координаційний комітет підтримки України (інформаційна підтримка України, донесення правди до світової спільноти, створення позитивного іміджу України на міжнародній арені тощо), Міжнародну Медійну Раду (інформаційна допомога громадам і комплексне висвітлення їхньої діяльності, організаційний супровід українських культурних подій у діаспорі), Українську Світову Кооперативну Раду (відродження кредитних спілок в Україні, налагодження міжнародних контактів задля їх успішної розбудови) [2, с. 130–131, 134–135, 145, 148, 174–175].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Одним з основних завдань СКУ є посилення міжнародного авторитету України та поліпшення її іміджу у світі. СКУ поширює серед іноземної аудиторії знання про українську історію та культуру, правду про події в Україні, популяризує українську мову, висвітлює здобутки та самобутність українців у різних сферах, підвищує інвестиційну привабливість України. З метою поліпшення впізнаваності країни-донора СКУ співпрацює з офіційними і неурядовими установами та організаціями, громадським сектором, налагоджує контакти з Україною. Форми публічної дипломатії Конгресу доволі різні: наукові, освітні, експертні події, культурні імпрези, глобальні онлайн-акції тощо. Всі вони комплексно сприяють досягненню цілей СКУ щодо промоції України у світі.

У межах однієї публікації неможливо охопити весь масив заявленої теми, тому перспективами подальших досліджень є вивчення діяльності СКУ, його рад, комітетів і складових організацій у кожному окремому напрямі публічної дипломатії. Детальнішого дослідження потребує робота Представництв СКУ в Україні, при міжнародних організаціях тощо.

1. Атаманенко А. Публічна дипломатія закордонних українців як прояв дипломатії діаспор / А. Атаманенко, Н. Матвійчук // Публічна дипломатія : навч. посібник. К.: Острог, 2021. С. 80–94.
2. XII Світовий Конгрес українців. Звіти 2018–2023. Канада, 22 жовтня 2023. 710 с.
3. СКУ вимушено розірвав офіційні зв'язки з українцями в Росії // Укрінформ. 14 липня 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3280681-sku-vimuseno-rozirav-oficijni-zvazki-z-ukraincami-v-rosii.html>
4. Ціпівник Д. Нинішній Світовий Конгрес українців // Бюлетень. Світовий Конгрес українців. Квітень 1994. С. 1.
5. Соколик Я. Нові обставини — нові завдання // Бюлетень. Світовий Конгрес українців. Березень 1995. С. 1–2.
6. Лазебник С.Ю. З прожитого... з відвертістю (відчайдушне зазіхання на мемуари). К.: ДП «ГДП», 2023. 176 с.
7. СКУ Unite With Ukraine розпочав збір на «Птахів Санти» // Офіційний сайт СКУ. 8 грудня 2023. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/sku-unite-with-ukraine-rozpochav-zbir-na-ptakhiv-santy>
8. Україна працює над новою стратегією партнерства зі світовим українством — посол // Укрінформ. 16 квітня 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3852883-ukraina-pracue-nad-novou-strategieju-partnerstva-zi-svitovim-ukrainstvom-posol.html>
9. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>
10. Матеріали до історії Світової Наукової Ради при Світовому Конгресі українців / ред. Л. Винар, А. Атаманенко; упоряд. А. Хеленюк. Нью-Йорк; Торонто; Острог, 2011. 388 с.
11. XI Світовий Конгрес українців. К., 24–27 листопада 2018. 484 с.
12. Збірник звітів Річних загальних зборів Світового Конгресу українців 25–27 серпня 2016 р. К., 2016. 336 с.
13. Річний звіт Світового Конгресу українців — 2021. Торонто; Київ; Брюссель; Нью-Йорк, 2021. 23 с.
14. СКУ долучився до Halifax International Security Forum // Офіційний сайт СКУ. 21 листопада 2023. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/sku-doluchysya-do-halifax-international-security-forum>
15. Вебінари з міжнародного права: СКУ долучився до проекту Могилянки // Офіційний сайт СКУ. 27 березня 2024. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/vebinary-z-mizhnarodnoho-prava-sku-doluchysya-do-proiektu-mohylianky>
16. Соколик О. Трагедія 1932–1933 // Бюлетень. Світовий Конгрес українців. 1998. Ч. 12. С. 6.
17. Меморандум Президентів, Урядові та Верховній Раді України // Бюлетень. Світовий Конгрес українців. 2000. № 2 (5). С. 2, 4–5.
18. Українці всього світу вшанували роковини Голодомору // Офіційний сайт СКУ. 27 листопада 2023. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/ukrayinci-vsogo-svitu-vshanuvaly-rokovyny-holodomoru>
19. Мартинюк Н. Культурна дипломатія Світового Конгресу українців як чинник популяризації України в світі (2014–2022) // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Історичні науки. Острог, 2023. Вип. 34. С. 152–160.
20. Українці Сучасні на заході «Відкрий для себе Північний Схід» // Офіційний сайт Союзу українців Румунії. URL: <http://surl.li/ssfzt>
21. Українська кухня на телебаченні Єгипту: як громада спричинила фурор // Офіційний сайт СКУ. 3 квітня 2024. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/ukrayinska-kuhnia-na-telebachenni-yehyptu-yak-hromada-sprychynyla-furor>
22. VIII Конгрес СКУ. Звіти 1998–2003. К., 18–21 серпня 2003. 250 с.
23. Атака на СКУ: хакери активізувались перед самітом НАТО // Офіційний сайт СКУ. 6 липня 2023. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/ataka-na-sku-hakery-aktivizuvayls-pered-samitom-nato>
24. Народи Президії Секретаріату СКУ // Бюлетень. Світовий Конгрес українців. Квітень 1996. С. 6–8.
25. Шостий Світовий Конгрес українців 1993. Матеріали. 2–7 листопада 1993 року. Торонто; Нью-Йорк; Лондон, 1998. 393 с.
26. СКУ в 2023: пригадуємо рік, що минає // Офіційний сайт СКУ. 29 грудня 2023. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/sku-v-2023-pryhaduyemo-rik-shcho-mynaye>
27. Успішний протест українців: Португалія погодилась не допускати військових Росії до змагань // Офіційний сайт СКУ. 1 лютого 2024. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/upishnyi-protest-ukrayinciv-portuhaliia-pohodylas-ne-dopuskaty-viiskovykh-rosii-do-zmahan>
28. Президент СКУ просував інвестиційний потенціал України в рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі // Офіційний сайт СКУ. 31 січня 2018. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/prezydent-sku-prosuvav-investycijnyj-potencial-ukrayiny-v-ramkah-vsivitnogo-ekonomichnogo-forumu-v-davosi>

Nazar MARTYNIUK,
*Research Fellow at the Professor Liubomyr Vynar Institute
for the Ukrainian Diaspora Studies,
postgraduate student at the Educational and Scientific Institute
of International Relations and National Security
of the National University of Ostroh Academy*

PUBLIC DIPLOMACY ACTIVITIES OF THE UKRAINIAN WORLD CONGRESS AIMED AT IMPROVING THE IMAGE OF UKRAINE IN THE WORLD (1991–2024)

Abstract. The article examines the main directions of public diplomacy of the main coordination body of Ukrainian diaspora communities the Ukrainian World Congress (UWC) based on the 2021–25 Public Diplomacy Strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. For a better understanding of the topic, the main characteristics of diaspora diplomacy as a phenomenon are outlined. The author emphasises that public diplomacy can be carried out in cooperation with or without the diaspora's state of origin. The article highlights the shortcomings of Ukraine's cooperation with Ukrainians abroad, the main of which is the lack of a clear strategy for cooperation with Ukrainians worldwide in Ukrainian legislation. It is noted that the state is only beginning to recognise the potential of Ukrainians abroad as 'ambassadors' of Ukraine in the world in the context of the full-scale invasion.

The article elaborates on the UWC's role as an advocate and promoter of Ukraine in the world. The author points out the large-scale assistance provided by the organisation to support the state of its origin. Based on a wide range of sources, including materials from UWC congresses, periodicals and information from official media resources, the author suggests tracing the dimensions of UWC public diplomacy, describing the activities of its structural units, as well as the experience of certain member organisations of the UWC network. It is pointed out that an important area of the UWC's work is spreading the historical truth about the Holodomor of 1932–1933 and its recognition by foreign countries as genocide of the Ukrainian people.

The article highlights the main forms and methods of UWC public diplomacy, which include disseminating information about Ukraine in the world, countering propaganda, and advocating Ukrainian interests in foreign governments and international organisations. The author concludes that different types of public diplomacy complement each other and comprehensively fulfil the UWC's priority tasks of promoting Ukraine in the world.

Keywords: diaspora, Ukrainians abroad, Ukrainian World Congress (UWC), public diplomacy, image, disinformation, culture, sports, Ukrainian communities.